

at rende fra deres Erklæringer, ligesom de senere hen ere rendte fra dem, da vi endelig kom i Proces med hinanden.

Men der var ikke noget ved det at gøre. Man vilde ikke betale mig disse Penge. Den 15. August skriver man endelig til mig, at man ikke vil betale mig disse Penge, der saaledes vare gaaede tabt, og saa anlægger jeg Sag mod Ministeriet. Jeg vilde som sagt ønske, jeg havde kunnet lade denne Sag trykke; men det har jeg nu ikke Raad til. Det er for Resten ganske underligt. Livet er meget interessant; men det er noget mærkeligt somme Tider. Nu tænke man sig, at efter denne Medfart sidde Herrerne i Ministeriet, og de føre Proces over en lav Sko; der er intet i Vejen, Kammeradvokater staa til deres Raadighed, og skal der betales, saa betaler Statskassen; der er ingen smalle Steder der. Jeg derimod maa betale Historien, og naar jeg endelig vinder Processen, hvad er det saa, jeg faar? Jeg faar mine egne Penge igen. Det er det hele. Jeg maa lade trykke disse Bilag, som ere henlagte paa Medlemmernes Pladser, og det for egen Regning; fordi jeg først her er ved at fremføre Sagen, og da den ikke er i Udvalg, er jeg nødt til selv at bekoste Trykningen. Hvis det ikke var saaledes, vilde jeg ogsaa have ladet hele denne Retssag trykke, for den er ganske overordentlig karakteristisk.

Man tager nemlig her imod en Rets-sag, som paa Forhaand er tabt. Den kunde ikke vindes, det var fuldstændig umuligt. Man maatte betale mig de 2,835 Kr., selv om Udenrigsministeriet saa havde haft alle de Paastande, de overhovedet kunde møde frem med, i god Orden. Men man maatte dog tage mod denne Proces. Og hvorfor maatte man tage imod den? Jo, ikke for de 2,835 Kr.s Skyld; dem kunde man faa vedkommende befuldmægtigede eller Statskassen, eller hvem man vilde, til at betale. Men man maatte tage den, fordi man var nødt til at hævde, at jeg var bleven afskediget med Rette og var nødt til at lade den Plet sidde paa mig, at jeg skulde paa en eller anden Maade have gjort mig skyldig i en Tilvendelse af Penge, som jeg ikke var berettiget til. Derfor var man nødt til at tage mod Proces. Lod man det Punkt falde, indrømmede man: Der have vi baaret os galt ad; saa holdt de øvrige Anklager og hele det øvrige Synderegister aldeles ikke mod mig. Denne Proces blev saa ført, og ved Ministeriets Indlæg af 17. Maj 1904

fremkom de to Erklæringer, som jeg her har omtalt; Herrerne ville finde dem i Bilagene. Det var første Gang, jeg saa dem, og saa skrev jeg i mit Modindlæg, at jeg turde gøre Ed paa, at det var usandt, hvad der stod i disse Erklæringer, men at der var ingen af de Herrer, der havde udstedt dem, der turde gøre Ed paa, at det var sandt. Saa skrev Ministeriet, at naar jeg sagde det saa bestemt, var det vistnok ogsaa rigtigt, saa toge de deres to Erklæringer tilbage og turde ikke gøre Ed paa dem. Nu spørger jeg: Kan man føre Proces paa den Maner i et Ministerium. Det havde jeg hidtil ikke troet; men det viser sig jo, at man kan det.

Saa tilbageviste jeg i et endeligt Indlæg af 10. April 1905 samtlige Ministeriets Paastande, og derefter ønskede Ministeriet ikke den Sag fortsat. Men jeg maa sige, at vi den Gang havde skiftet Udenrigsminister. Det var den nuværende Udenrigsminister, der dog indsaa, at naar det var ganske evident og soleklart, at man ikke kunde vinde en Proces, burde man undlade at føre den, naar man var en Gentleman. Men det er ganske karakteristisk: Kontorerne vilde videre. Ogsaa efter at man havde trukket Eden og Erklæringerne tilbage, vilde de videre. Det var Udenrigsministeren, som ikke vilde, at denne Proces førtes videre.

Der var nu ogsaa det, at allerede i Begyndelsen, da jeg talte med Kammerherre Krag, vidste jeg meget godt, at de Aftaler, der vare skete i 1901 i Ministeriet, medens jeg var hjemme, med Hensyn til de Penge, som skulde sendes over til mig, vare ratihaberede skriftligt. Men det var sket i et Par private Breve, som vare vekslede mellem den ene udenrigsministerielle Embedsmand og mig, og jeg troede ikke, jeg havde de Breve. Og medens jeg i Almindelighed er en meget aaben Natur, saa bliver jeg, saa snart jeg mærker, at nu begynder man at fortolke og kalfatre om paa, hvad der er Ret og Uret, meget forsigtig, og da jeg troede, at jeg ikke havde Bevis for dette, saa sagde jeg ingen Ting om det. Men alt som Processen skred frem — under saadanne Forhold har man jo god Tid, der er jo mange Nætter, som man tilbringer med at spadsere op og ned ad Gulvet eller lignende — blev Tanken ved at rende rundt i Hovedet paa mig om denne skriftlige Ratihabition, som var foretagen, og til Slutning kunde jeg ikke have Fred for den, og jeg tog da en Kuffert med Papirer, jeg havde, og vendte hvert